

29. september 2015

Ferie i Finland

Alltid inspirerende å besøke et velorganisert land.

Det gjelder slikt som en turist kan se. Sentrum av Helsinki fremstår nå nærmest bilfritt med sammenhengende brede gater og store torg belagt med naturstein, diskret mønstret i ulike fargenyanser. Trafikken er lagt til noen få gjennomfartsårer. Kollektivterminalen Kampen er avgjørende for trafikkavlastningen. Den åpnet i 2005, og håndterer daglig 200.000 reisende med buss og metro. Komplekset ligger i et hellende terreng, med fasade og hovedinngang fra et stort torg på den lavest liggende siden. Busstasjonen er utformet i to etasjer, med stasjonshallene i høyglanset utførelse, 14x125 meter. Hallene er skilt fra bussene med glassvegger og -dører. Grunnetasjen har 17 avgangsplattformer for nærtrafikken vestover, og underetasjen betjener fjerntrafikken med 35 plattformer. Totalt over 1700 avganger i døgnet. Bussene sluses ut til gjennomfartsårene gjennom tunneler, slik at man verken ser eller hører dem i stasjonshallene eller i gågatene i strøket omkring. Under busstasjonens to etasjer ligger metrostasjonen, og over bussene et kjøpesenter, kontorlokaler og boliger i 5 etasjer.

Terminalbygningen dekker 100x300 meter, samt et dusin adkomsttunneler for folk og busser. Hvordan makter de å gjennomføre et så omfattende prosjekt i bykjernen? Riktig nok var mesteparten av tomten tilgjengelig fra en tidligere busstasjon, men betydelige inngrep var allikevel nødvendige. Svaret ligger i langsiktig planlegging under en politisk kultur for prioritering og beslutninger, - ikke utsettelse og omkamper. Resolutte avveininger mellom bevaring av fortiden og fremtidens behov. Med grundig prosjektering kunne arbeidene gjennomføres raskt og økonomisk. Hele anlegget tok 4½ år og kostet 700 mill. euro.

Det er kort gangavstand og metroforbindelse mellom bussterminalen og jernbanestasjonen, Eliel Saarinens arkitektoniske storverk fra begynnelsen av 1900-tallet. Rundt jernbanestasjonen er det ryddet opp etter at mesteparten av bussene og biltrafikken forsvant. Den store plassen på østsiden av stasjonen er satt i stand så fotgjengere kan trekke pusten og nyte synet av den staselige jugend-arkitekturen som omgir plassen. Strålende.

Stockmann er et varemagasin av fransk type, slik Steen&Strøm var før det ble kjøpesenter. Hele magasinet er gjennomsyret av profesjonalitet. Betjeningen har navneskilt med fullt navn, samt små flagg som viser hvilke språk de behersker. Varetilbudet er generelt bredt, men det er matvareavdelingen i underetasjen som virkelig skiller seg ut. Og ganske spesielt de endeløse ferskvardiskene. Får de solgt alle varene? 18 betalingskasser, hvorav 6 betjent en morgen i ferietiden tyder i alle fall på stor omsetning. En solid og munter kassadame skiltet forøvrig med ferdigheter i engelsk, tysk og fransk i tillegg til finsk og svensk.

Om Stockmann kan få en nordmann til å føle seg litt provinsial, stopper det ikke dersom man ser forbi førsteinntrykkene. Finnene er sterke internasjonalt i flere høyteknologiske bransjer. Riktignok gikk det ikke bra med Nokias mobiltelefoner, men bedriften er høyst oppegående. På verdensbasis har Nokia 50 000 ansatte, hadde en omsetning i fjor på 11,2 mrd. euro og driftsoverskudd på 11 % etter forskningsinnsats på 17 % av omsetningen. Hovedfokus er nå nettverkssystemer, altså de faste systemene mobilen kommuniserer med. - Wärtsilä startet som et jernverk i 1834 og er i dag i verdenstoppen på aggregater for skip, offshore og landanlegg opp til 600 MW. Etablert i 70 land, omsetning 4,8 mrd. euro, driftsoverskudd 12 %, forskningsinnsats på 3 % og 17.700 ansatte. Osv.

Mest imponerende for en nordmann er allikevel suksessene i forbrukermarkedene. littala er «brand» for de konsoliderte finske glassverkene. Utrolig hvordan de i tillegg til nye produkter holder liv i de gamle. Alvar Aaltos kjente, bølgete vase fra 1936 og andre klassiske design pøses ut i gamle og nye varianter, og over hele verden. Det er ennå mange hjem i Japan og Kina som ikke har finsk glass-design, men bare vent.

Konsolideringen stopper ikke med glass. littala eies av Fiskars som er et av Finlands eldste aksjeselskaper (1883). Det er i dag et konglomerat i forbrukerartikler med en global omsetning på 767 mill. euro og driftsoverskudd på 8 %. Foruten de kjente, svarte redskapene med oransje håndtak omfatter konsernet nå 19 «brands», bl.a., Arabia, Høyang-Polaris, Royal Copenhagen, Rörstrand og Wedgwood. - I mer beskjedne skala, men også med solid internasjonal forankring er Marimekko. Firmaets designtekstiler markedsføres i et begrenset utvalg. I tillegg til årets design er særlig vellykkede mønstre stadig i omsetning etter femti år.

Kommersielle ambisjoner kan også gå for langt. Tove Janssons mummimotiver utnyttes ganske anmassende, og til dels i sammenhenger som har lite med ånden i Mummidalen å gjøre. Når det tradisjonsrike firmaet Finlayson (grl.1820) lanserer tekstiler påtrykket grovt obskøne mummifigurer reagerer turister på handletur i bedriftsutsalget, og også skribenter i Helsingin Sanomat. Men dette er detaljer.

Så, alt i alt – hovedinntrykkene fra en feriereise fulgt opp av litt lesing på nettet er ganske imponerende. Finland tegner seg stadig som et land med orden på sin infrastruktur, og med et dynamisk, internasjonalt rettet næringsliv. Alt drevet av velskolerte og arbeidsomme mennesker med sans for kvalitet. Og uten oljeinntekter.

Kilder

Wikipedia, bedriftenes nettsider.